

NOVA MVZIKA

DVOMESEČNIK ZA VOKALNO IN INSTRUMENTALNO GLASBO.

LETNIK I., ŠTEV. 1.
VREJA
EMIL ADAMIČ.
IZDAJA IN ZALAGA
"GLASBENA
MATICA"
V LjUBLJANI.

7VSTIN 27.

NOVA MUZIKA

DVOMESEČNIK ZA VOKALNO
IN INSTRUMENTALNO GLASBO

UREJA:

EMIL ADAMIČ

I. LETNIK

1 9 2 8.

IZDAJA IN ZALAGA GLASBENA MATICA V LJUBLJANI

KAZALO:

LITERARNA PRILOGA

Uvod (Adamič Emil)	1, 17, 25, 37
Antonin Dvořák v luči nove dobe (Šourek Otakar)	26
Bolgarska nacionalna muzika (Bersenjev A.P.)	19
Bolgarsko sodobno ustvarjanje (Hristov Dobri)	25
B. Smetana in moderna češka glasba (Nejedlý Zdeněk)	25
Češka glasbena veda (Hutter J.)	36
Ekspert kulture (Lajovic Anton)	20
Franjo Serafin Vilhar (Mantuan Josip)	9
Glavne struje sodobne glasbe in njih eksistenčna upravičenost (Osterc Slavko)	2
In memoriam Leoša Janáčka (Balatka Anton)	37
Kako je nastala opera Matija Gubec (Savin Risto)	11
Kratek pregled sodobne češke glasbe (Osterc Slavko)	10
Kriza slovenskega narodnega gledališča	22
Moderni češki skladatelji (Veselý Richard)	29
Najmlajša češka glasba (Krejčí Iša)	35
Nova muzika (Vurnik Stanko)	1
O novi muziki (Koželj Slavko)	10
Opera — režija — in moje stališče do obeh (Šest Osip)	5
Pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice na Češkoslovaškem (Mahkota Karel)	priloga
Pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice na Poljskem (Mahkota Karel)	39
Poljska moderna muzika (Osterc Slavko)	18
Prvi festival sodobne jugoslovenske muzike (Osterc Slavko)	10
Razmišljanje o smotreni glasbeni vzgoji našega naraščaja (Sancin Iv. Karel)	4
Stravinskega Oedipus (Vurnik Stanko)	17
Zdeněk Fibich (Doležil Hubert)	28
Iz domačih glasbenih listov	5, 12
Osebnosti	6, 14
Koncerti — opera	6, 14, 22
Razne glasbene zanimivosti	7, 15, 24
Muzikalije in knjige	4, 8
Glasbene priloge	14, 23
Iz redakcije	8, 16, 24, 36,

NOVA MUZIKA

MALA NOVA MUZIKA

Begunka pri zibeli (Lajovic Anton), gl., kl., NM, II, 1.
Božič (Premrl Stanko), kl., NM, VI, 1.
Božična (Gržinčič Jerko), zb., org., MNM, VI, 1.
Božična (Jobst Anton), gl., kl., MNM, VI, 3.
Božična (Klemenčič Josip), (zb., org.), NM, VI, 8.
Božična (Šček Breda), gl., kl., MNM, VI, 4.
Božična (Železnik Martin), gl., kl., MNM, VI, 4.
Božična suita, I, II, III (Kozina Marijan), kl., NM, VI, 9.
Dječje popijevke (Širola Božidar), gl., kl., MNM, III, 2.
Dječija uspavanka (Tajčević Marko), gl., kl., MNM, I, 4.

Dva otroška plesa (Gavotte, Polka), (Premrl Stanko), kl., MNM, V, 4.
Epitaf (Jiráček Karel B.), kl., NM, IV, 4.
Faksimile odlomka iz najnovejšega orkestralnega dela (Novák Viteslav), NM, IV, 10.
Faksimile odlomka iz študije za simfonijo «Epilog» (Suk Josip), NM, IV, 12.
Familija (Osterc Slavko), (meš. zb.), NM, III, 4.
Intermezzo (Ocvirk Ivan), vi., kl., NM, II, 2.
Iz dnevnika žalostnega tovariša, I, II, III, IV (Koporec Srečko), kl., NM, II, 10.
Jesenski dan (Škerjanc L. M.), gl., kl., NM, I, 1.
Kak su zajec i lesica putovali (Grgošević Zlatko), gl., kl., NM, II, 6.
Kanon (Adamič Emil), 2 vi., MNM, I, 4.
Kovač (Ođak Krsto), (meš. zb.), NM, III, 6.
Ko bo tebe troštal (Štolcer-Slavenski), meš. zb., NM, III, 7.
Lahko noč (Foerster Josef B.), gl., kl., NM, IV, 2.
Letski motiv (Kogoj Marij), gl., kl., NM, I, 6.
List v album (Ravnik Anton), kl., MNM, III, 1.
Mala koračnica (Osterc Slavko), kl., MNM, I, 5.
Marijome, crnooka (Hristov Dobri), (meš. zb.), NM, III, 12.
Marija in mlinar (Škerjanc L. M.), gl., kl., NM, III, 1.
Menuet (Koporec Srečko), kl., NM, V, 8.
Odlomek iz načrta ork. varijacij, op. 24 (Ostrčil Otakar), NM, IV, 11.
Odlomek iz ork. dela (Zich Otakar), NM, IV, 16.
Otroško kolo (Premrl Stanko), gl., kl., MNM, I, 1.
Padlim v St. Mestu v Uh. Hradištu (Axman Emil), kl., NM, IV, 1.
Popotnikova nočna pesem (Vomačka Boleslav), gl., kl., NM, IV, 5.
Rokoko (Šantel Saša), klrt., kl., MNM, II, 5.
Romanca o dišavi smrekove smole (Logar Mihovil), kl., NM, I, 11.
Skozi gozd je šel (Bravničar Matija), gl., kl., NM, I, 5.
Slutnja (Milojević Miloje), (meš. zb.), NM, III, 9.
Snežec (Pahor Karel), gl., kl., MNM, II, 1.
Spomin na prvi ples (Pavčič Josip), kl., NM, V, 1.
Sv. Jožef ziblje Jezusa (Žepič Ludovik), gl., kl., NM, VI, 7.
Svoji ženi (Šin Otakar), kl., NM, IV, 15.
Štirje otroški plesi (Foxtrot, Blues, Boston, Kolo) (Adamič Emil), kl., MNM, V, 6.
Tango (Bravničar Matija), kl., NM, V, 6.
Tepežnica (Žebre Demeter), gl., kl., NM, VI, 11.
Tolažba (Krička J.), gl., kl., NM, IV, 9.
Valse lento (Osterc Slavko), kl., MNM, V, 8.
Valse melancholique (Ravnik Anton), kl., NM, V, 4.
Vrabci in strašilo (Kogoj Marij), (meš. zb.), NM, III, 4.
Ura (Pavčič Josip), gl., kl., MNM, I, 2.
Uspavanka božjemu Detetu (Tomc Matija), gl., kl., NM, IV, 4.
Začetek fantazije št. 6 za četrtrttonski klavir (Hába Alojz), kl., NM, IV, 5.
Žrtveni ples (Karel Rudolf), fl., gong., hrf., NM, IV, 6.

NOVE MUZIKE

Emil Adamič: «Novi Muziki» na pot. Stanko Vurnik: Nova muzika. Slavko Osterc: Glavne struje sodobne glasbe in njih eksistenčna upravičenost. Osip Šest: Opera — režija — in moje stališče do obeh. Iv. Karel Sancin: Razmišljanje o smotreni glasbeni vzgoji našega naraščaja. — Iz domačih glasbenih listov. — Osebne vesti. — Koncerti — opera. — Razne glasbene zanimivosti. — Muzikalije in knjige.

Stanje naše glasbe je bilo ob pričetku svetovne vojne tako ugodno, da smo občutili prenehanje «Novih Akordov» kot silno težak udarec. Svetovni požar je vpepelil marsikatero naše načrte, želje in nade.

Pod pepelom pa je žarelo dalje in po vojni so se čimdalje pogosteje in silneje čuli klici po novih «Novih Akordih». Toda glasba je med tem krenila na nova pota, glasbene tendence novega časa so drugačne kot so bile nekdanj in nova glasba je postala važen duševni problem vseh narodov. Romantičnim «Novim Akordom» sledi realna, sodobna «Nova Muzika».

Začenjamo pogumno. Začenjamo, ker lahko začenjamo, saj mnogi že razumejo in govore novi glasbeni jezik; začenjamo, ker moramo, ker je za to že skrajni čas, sicer zaostanemo.

Naša pot je pot v negotovo, neznano bodočnost; toda nekdo je rekel, da je bolje potovati brez kompasa, ko brez vere. Naša vera pa je velika in močna.

Delali bomo. Kako bomo delali, kaže naš prvi zvezek. Vendar smo šele v začetku našega uveljavljanja. Upajmo, da bo naše delo vedno boljše! Ono mora biti boljše. Priskočiti nam morajo na pomoč oni, ki žele naši mladi, novi glasbi razmaha in zmage doma in v tujini. Zato vem, da bomo imeli kmalu mnogo dobrih pomočnikov, svetovalcev in prijateljev. Naše početje ni početje enega posameznika, ampak je početje nas vseh. Vsi smo zanj odgovorni. Vsi se moramo zanj truditi.

Ne tarnajmo nad tem, kar se je za večno zrušilo! Pričnimo veselo in pogumno z novim delom!

Emil Adamič.

Stanko Vurnik

Nova muzika

Stara romantika umira v objemu modernega materializma in v duši sodobne Evrope se polagoma dograja nov svetovni, socialni, etični, umetnostni nazor. Niso še tako jasne njega konture, da bi se dale že z definicijo zgrabiti in fiksirati, zatorej so tudi vsi podobni poizkusi, definirati umetnostno hotenje sodobne in bodoče glasbe še riziko.

Današnji svet bogme ni več idealen in sentimental, ne ljubi metafizike, ki bi plavala v zraku, ne daje rad denarja za občutke, še tako pesniške, in občuti v glasbi ono metodo prijetnega žgečkanja ušes à la Debussy, metodo ekspresionistične filozofije za nekaj, kar ni «čista» glasba. Moderni arhitekti so postali iz pesnikov inženjerji, njih čista arhitektura betonskega stila do neke mere najtočnejše utelešuje stil novega časa. To ni več stara rokoko-klasicistično-romantična «lepota», ampak kruta, naga resnica v vsej svoji nepoetični, nenakičeni in nesentimentalni materialnosti, iskreni preprostosti in samosvoji strogi materialni logiki.

Isto resnico streme doseči s svojimi sredstvi moderni vodilni skladatelji Busoni, Schönberg, Křenek, Hindemith, Stravinskij.

Novi stil, kakor je videti, ne bo več tako zelo podarjal osebne in rasne note, ampak bo svetoven, splošno-kolektivna vrednota, kakršno vidimo v nadosebni tvorbi srednjega veka in renesanse. Nova čuvstvenost je nesentimentalna, nepatetična, realno-objektivna; subjektivistična kaprica posameznika se v njej manj uveljavlja. Formalno se že tudi kažejo neki obrisi. Kako bo s tonaliteto, je še težko reči. Eksotične ciganske, šest in pettonske ter brezpoltonske skale menda nimajo velike bodočnosti, drži se pa še vedno Schönbergov dvanaajsttonski sistem, nanovo se uvaja zopet čista diatonika. Izraz nove muzike bo manj harmonična akordika kakor melodija kot čista linija. Potek in gibanje melodije čedalje manj narekuje pesniški sentiment in miselna refleksija, pač pa se to gibanje v novem času podreja samosvojim formalnim zakonom, kakor slutimo to v liniji antike, in vidimo v, recimo, umetnijah Nizozemcev XV. stoletja itd. Kaj bo z ritmiko, se še ne da točno reči. Po eni strani se da sklepati, da vede moderna poliritmija celo v odpad periodizacije v starem, že v naprej odločenem zmislu. Vsekakor

pa je gotovo, da imata melodija in ritem kot najbolj konkretni, prijemljivi izrazni sredstvi bodočnost. Tudi gradnja glasbenega telesa danes še ni tako daleč pokazala svojega stila, da bi ga mogli s par besedami opisati. Sklepati se pa že da na to, da bo arhitektonika vsekakor dosti bolj sorodna starim, strogim, objektivno vase zaključenim, formam, kakor: kanon, imitacija, fuga, kakor pa baš premaganim impresionističnim in ekspresionističnim, ki niso kazale nobene trdne kompozicionalne hrbtenice. Stari vertikalni, harmonični, homofoni stil se umika horizontalističnim tendencam polifonije že več let sem. Interpreti opuščajo subjektivno agogiko. Videti je, da se bodo sčasoma uveljavile nove zahteve po «lepem» prednašanju, ki bodo elementarni učinek tona vse drugače uveljavile. Opera, vsaj v stari formi z ilustrativnim orkestrom, ki čuvstveno in psihološki tolmači, ima menda manj bodočnosti kakor jo imata oratorij in balet. Nova opera kaže tendenco, podobno oni zgodnjeklasicistični, kjer bo glas solista morda več ali manj enakovreden «spremljevalnim» glasom v linearnem tkivu celote. Orkestrske skladbe, že same po sebi namerjene na barvite učinke, tudi nimajo kdovekakšne bodočnosti kakor jo ima intimna komorna muzika, dalje mislim, bo ritmična plesna suita, sploh absolutna muzika vsaj za čas izpodrinila vladajočo programsko.

Formalistična «mašinerija», muziciranje je na vidiku, za to bo treba več muzikalnosti kakor pesniške žilice, tudi več znanja nemara. Zavedam se vse riskantnosti svoje, nemara prezgodnje sodbe, toda v bistvu dobiš podobno sliko in sklepe, če se orientiraš v najnovejši nemški in ruski moderni. V ostalem nisem mislil pisati recepta. Kdor ne čuti sodobno, mu vsi recepti in še Stravinskij zraven ne bodo pomogli. Nam Slovencem bodo pomagali k novodobni muziki novi duhovi, komunikacijski naslon na veliko Evropo, nikoli pa ne vase zaprte bube, ki si žagajo vejo, na kateri sede in mislijo, da jih, bo že tisto namišljeno umetništvo v njih držalo v zraku, ko bo veja padla. Profesorski rokodelci in članki tudi ne bodo dvignili nove muzikalne kulture, vzgojiti bo treba zanjo glasbenike in publiko. Godcev imamo dovolj, duhov malo, za vzgojo k taki moderni pa mislim, da sta Czerny, «Harmonielehre» in češka romantika premalo. Tudi talent še ni vse; če ga nosi po svetu majhna duša, ki nam nima ničesar novega povedati, če ga nosi človek brez znanja in šolanega okusa, bo zakopan i talent, da od njega ne bo nobene koristi.

Treba je za novo muziko resnega dela in truda.

«Novi Muziki» so s tem v zvezi vstale velike naloge. Da bi nam vsaj tako koristila, kakor je svoj čas pred tri sto leti stara babica «Nuove musiche!» To bo njen *raison d'être*, to njena kvaliteta, te revije!

Slavko Osterc

Glavne struje sodobne glasbe in njih eksistenčna upravičenost

Tekom časa so se spreminjale in izpopolnjevale vse panoge ved in umetnosti in z njimi seveda tudi glasba, ki je dospela nekako po svetovni vojni na stopnjo, ki jo je malokdo slutil in ki je vsled tega še danes ne morejo pojmovati mnogi in mnogi. Komaj je prodrla Wagnerjeva kromatika malo v provinco, se je že v centrih snovalo novo. In to ne od polovičarjev, ampak od ljudi, ki so si že v tako zvanem zmernem slogu priborili priznanje in ki bi jim ne bilo treba iskati in reševati problemov, ako bi jih k temu ne gnala nujna notranja sila. K moderni glasbi štejemo nekako vso glasbo po Wagnerju, izvzemši vse tiste romantike, ki so mnenja, da je dovoljeno samo toliko «modernizma», kolikor ga morejo prebaviti in kolikor si ga dovoljujejo oni. Ne rečem, da bi med njimi ne bilo resnih in nadarjenih ljudi, vendar jih je zelo malo, in to so tisti, ki se s svojimi deli ne morejo uveljaviti in iz principa oponirajo, ako se je pred njimi uveljavil kdo mlajši. Gojijo še vedno nade, da se bodo vrnilo dobri stari časi in da bodo oni zopet imeli glavno besedo. Jaz bi jim jo privoščil. Zelo sem namreč radoveden, kaj bi povedali «mozartovci», «verdijevci», «wagnerjevci» i. dr. Da bi mi raztolmačili poslednje imenovano «wagnerijanstvo» bolje nego Wagner sam, o tem dvomim. Istotako dvomim o drugih. Mislim, da nam o prvem prekoceanskem poletu lahko največ pove Lindbergh, ne pa tisti, ki se bodo čez toliko in toliko let prevažali v jedilnicah in spalnicah toplo zakurjenih osebnih, tovornih ali mešanih aeroplanov zamenjavat evropsko valuto v dolarje.

Najtežje so se wagnerstva osvobodili Nemci in zato ni čudno, ako tam še danes cvete bujna romantika v šopkih; mislim na Rikarda Straussa. Ko mu niti zmanjka, se vedno zateče k svojemu očetu in če je ta nima, pa mu je tudi sorodnik dober, četudi samo z dunajskim valčkom. (Schlagobers.)

Početek velikega glasbenega preokreta vidim med Rusi (Petorica) —in šele po njih je udaril ustvaritelj impresijonizma, Claude Debussy, na nove strune. Videl je vsesplošno pretiravanje polifonega sloga ter se usidral v homofoniji. Ker melodično ni imel povedati dosti novega, je obogatila njegova reforma predvsem harmonijo in deloma tudi ritem ter formo. V Franciji se mu je takoj odzval Maurits Ravel in nekoliko skladateljev, ki

so započeto delo energično nadaljevali in — oplojeni zopet iz Rusije — začeli dajati prednost ritmu, uporabljajoč seveda vse harmonske in instrumentacijske pridobitve svojih tudi nefrancoskih vrstnikov. Pomembna dela so ustvarili in še ustvarjajo Artur Honegger, Darius Milhaud, Erik Satie, Poulenc, Caplet ter Španca Manuel de Falla in Albeniz. Kakor Španci tudi Italijani ne beležijo osobito svoje note, ampak so vsi «popuccinijevci» orientirani precej po francoskih vzorih. Najjačji laški sodobniki so Malipiero, Casella, Alfano i. dr. Tipično je, da se Italijani po neizmerno dolgi dobi same cerkvene in dramatične glasbe zopet poskušajo v komornih in simfoničnih skladbah.

Pri Nemcih sta nekaka mejnika med romantiko in moderno Reger in Gustav Mahler. Reger se je kompozicijsko naslonil na Bacha, instrumentalno je pa še ostal zvest Wagnerju; Mahler je pa bil med Nemci prvi, ki je obrnil hrbet prenasajeni instrumentacijski metodi powagnerijancev in se v tem oziru orientiral istočasno s Čehom Janačkom in Rusom Stravinskim v smislu komorne instrumentacije. Iz Mahlerjeve struje izhaja Arnold Schönberg in njegovi učenci Alban Berg, Egon Welesz in Anton Webern. Istočasno in po Mahlerju se je moral boriti proti Straussovim oboževalcem Franc Schrecker, iz katerega šole izhaja Čeh Alojz Hába, ki deluje uspešno na polju četrttanske glasbe. V jazzovih ritmih ustvarjata Berlinčan Ernest Křenek in Pražan Erwin Schulhoff. V zmyslu Bacha in Regerja je deloval prerano umrli Ferruccio Busoni in delujejo s polno paro Pavel Hindemith, Ernest Toch, Rus Aleksander Čerepnin in vsi sodobno orientirani nemški komponisti.

Oče velike glasbene revolucije, ki traja že čez 10let, je nedvomno Igor Stravinskij, učenec Korsakova. Začel je s simfonijo in baleti z ogromnim orkestralnim aparatom, ima tudi par oper in nekaj orkestralnih skladb največjega umetniškega kalibra. Danes dela skoro izključno komorno muziko. Njegov vpliv se najbolj čuti pri gori navedenih Francozih, pri Madžaru Bártoku in v zmanjšani meri tudi pri vseh Nemcih. Še najbolj se ga skušajo emancipirati Rusi, med njimi na prvih mestih Sergej Prokofjev, Obuhov, Feinberg, Roslavec i. dr. Bártok uporablja z velikansko rutino ritme svojega naroda; tudi ciganski, slovaški in rumunski so mu dobro došli. Seveda ima tudi Stravinskij mogočnega predboritelja — Aleksandra Skrjabina.

Z veliko vnemo se na sodobnem glasbenem napredku udeležujejo Čehi. Stavijo na svoje narodne zaklade ter so si z Janačkom, Novakom in Sukom zasigurali eno najodličnejših mest v svetovni muziki. Izmed mlajših so si priborili v neverjetno kratkem času mednarodno priznanje E. Axman, K. B. Jiráka, B. Martinů, E. F. Burian, že imenovani Alojz in njegov brat Karel Hába ter množica drugih.

Jugoslovani se zaenkrat lahko ponašamo samo z Josipom Š. Slavenskim; delne uspehe sta si priborila tudi Krsto Odak in Božidar Širola. Ako pomislimo, da nas v glasbenem svetu pred petimi leti ni poznal še nikdo, nas lahko to dejstvo navdaja ne le z zadovoljstvom, ampak tudi s ponosom in upravičeno smemo gojiti glede prihodnosti najlepše nade.

Vemo, da naš pokret ni vsakomur dobro došel, in to iz razumljivih vzrokov. Vsak nezadovoljnejš se bo v prvi vrsti spotikal nad našimi harmoničnimi «drznostmi». Polno bo nasvetov, kako bi se ta ali ona priobčena skladba dala poenostaviti. Meni osebno je harmonija precej postranska zadeva, prepričan sem celo, da harmonično mnogo novega ne bo produciral ne ta ne oni. Tudi sem mnenja, da je harmonija najmanj bistven del invencije ter jo prištevam k tisti neizogibni tehniki, brez katere ne more nastati nobeno mojstrsko delo. Mi stremimo za novim izrazom v vseh panogah in svetujemo vsem, ki starega še ne obvladajo, naj se bavijo z njim in nihče jim ne bo metal polen pod noge niti za njimi, kajti oni so vzadaj. In pridejo za nami, nekateri prej, drugi pozneje. Niso nam na poti. Ako smo mi njim, naj začnejo z ofenzivo, t. j. s pozitivnim delom, ne pa z razdiranjem in negiranjem. Zaenkrat smo pa v ofenzivi mi in je brez boja ne damo iz rok. Delajmo in študirajmo brez počitka, da nas čas ne prehit!

Prof. Osip Šest

Opera — režija — in moje stališče do obeh

Ne samo pri naši operi, temveč pri devetdeset odstotkih takih zavodov, hodi kot tiha senca, kot sluznata pošast nekaj, kar se imenuje: tradicija. Mislim to samo v specielnem pogledu na režijo opere. — V starih, neprenovljenih formah se nam kažejo mis-en-sceni, decorji, še več: maske, kostumi in bogme, da je res, celó situacije in, častna beseda: kretnje pevca. — Vse je določeno nekako v naprej, po šabloni in šablona pa je mati komodnosti. Pevec, ki prejme novo partijo, ki je še ni pel in ne videl, pristopi redko sam k kreiranju — povpraša naokrog: kako pa se to dela? In tako srečamo danes situacije, ki so ostale neizpremenjene najbrže od prve uprizoritve opere. — Vsi ti fakti pa jemljejo operi ono, kar opera je: svet zvokov, obdan s fantazijo duha, svežega, smelega, ki ima prekrasno nalogo dvigniti človeka iz gluhe in glupe vsakdanjosti v nekaj irealnega. Opera je bila zame vselej, pa naj bo moderna ali klasična, veristična ali pastozna, eno: pravljica za odrasle. A Bog mi je priča, da sem redko prišel na račun svojih želja.

Pri operi se čuje pogosto ob skušnjah: to se dela tako, tu kléči in na tem mestu je velika gesta!

Kako revno je to, kako borno spričevalo. Ali: tu stoji hiša in potem pride ansambl v polkrogu, v petih skupinah, alti desno in basi, soprani in tenorji levo. Zakaj? Jaz ne vem — vidim v tem le eno, in to eno je komodnost. Ne zapisal bi tega tako jasno, ako bi tekom prakse ne dosegel učinke brez tradicionalnih situacij, ko ni buljil zbor krčevito v dirigenta — temveč pel s hrbtom k dirigentu — in pel je točno in vzorno. (Notre Dame — fuga v III. sliki.)

Pravijo: ah, stara opera, že spet stara opera Traviata, Faust, Hoffmannove pripovedke itd. Imajo prav, desetkrat prav in spet nimajo prav, desetkrat neprav. Kajti...

Tu sem na mestu, o katerem hočem sploh govoriti. — Naloga operne režije je, dati delu tisti izraz, ki ga delo zahteva, dati v vedno prenavljajoči se obliki, ki ne sme biti stereotipna, mora pa biti vsem in vsakomur razumljiva, torej kolektivna. Za opero je v bistvu vseeno, v katerem jeziku je napisana, ker godba govori vse jezike — tu stópi v akcijo režija, ki podaj dejanje tako jasno in plastično, da bo izraženo vse tesno spojeno z muziko. — Sistem igranja v operi je običajno — mrtvilo, bruhanje zvokov z enega mesta — in to se imenuje arija. A arija je vse nekaj drugega, arija je vselej višek afekta. Ta višek izraziti tudi v treh dimenzijah, to pa je stvar režiserja. — Opera je več premikanje kot drama, a praksa kaže ravno nasprotno. —

Zato so stare opere stare. Pa sem preverjen, da je mogoče iz vsake stare opere narediti novo in če rečem tu besedo «Gorenjski slavček», sem povedal vse. Zakaj so Hoffmannove pripovedke dolgočasne? Zato, ker jim manjka glavno: pošastnost, grotesknost... svet, ki ga ni, svet, gledan skozi pisana očala Charlatana Cepionato. Če bo to tako, nas bo spet zanimal Coppelius, Dappertutto in Mirakel, ker se bo rodil iz novega stremljenja, ne radi arije o zrcalu, temveč iz svojega razmerja do oseb in dejanja. In spet bo barkarola sladka — ne osladna, kot je sedaj, ker takrat bo njena eksistenca samo neposredna posledica dejanja.

In «Carmen», ki je danes zdolgočasena pusta cigararica in Don Jose in Eskamilo — vsi ti morajo živeti svojo dramo, da nas bodo zanimali, ne pa samo njihovi toni in arije. — Da je temu tako in ne drugače, je dokazov nebroj v pevcih pri nas in drugje in Caruso bi ne bil nikdar Caruso, ne Šaljapin — Šaljapin, ako bi bila zapopadena njihova umetnost samo v petju.

V operi je za režiserja bogato, do malega načeto polje ustvarjanja. Pretvoriti ono, kar se imenuje «staro» v novo in izkazalo se bo, da je večno živo. — Genialni Gustav Mahler je dejal: «Alle Tradition ist Schlamperei!» In res je! Pota umetnosti so večno nova — opera pa se skuša izpremeniti v mumijo, brez nujne potrebe.

Iv. Karel Sancin

Razmišljanja o smotreni glasbeni vzgoji našega naraščaja (s posebnim ozirom na instrumentalni posamezni pouk)

Hvale vredna je misel ustanovitve strokovne glasbene revije «Nove Muzike». Saj po «Novih Akordih» nismo imeli nobenega večjega strokovnega lista, ki bi prinašal najnovejše skladbe naših skladateljev sploh ter daljše glasbeno-pedagoške obravnave, ocene in slično (izjemo so doslej tvorili «Pevec», «Zbori» itd., ki pa posvečajo svojo pozornost v glavnem zborom). «Jugoslavenski muzičar» je bolj organizator in ga zato prevevajo v pretežni večini stanovsko-organizacijski problemi reproduktivnih glasbenikov.

Z ustanovitvijo «Nove Muzike» bo dana prilika tudi glasbenim pedagogom, da dadó širšega razmaha svojim mislim in prispevajo svoj delež v prid in pospeševanje glasbene vzgoje. Če pogledamo, kako so drugod, kompaktno organizirani glasbeni pedagogi (n. pr. nemški Musikpädagogischer Verband) in premotrimo vzgojne uspehe skupnega pedagoškega dela, moramo reči, da bi bilo potrebno uvesti podoben način tudi pri nas. Med nami se le tu pa tam javijo sporadični primeri, da se zgane ta ali oni in napiše kako malenkost, ki pa ne obrodi večjega sadú, ker ponavadi nastopi zopet tišina namesto doslednjega sistematičnega dela. Ni mi pa pri tem glavno notranja organizacija kakega društva, temveč posameznik sam je lahko izven svojega obveznega delovanja tudi drugače aktiven. Med nami je brez dvoma nekaj takih, ki so zmožni in s svojim znanjem lahko mnogo pomagajo k novemu pokretu v zgoraj navedenem smislu.

Doslej nismo imeli pravega mesta za objavljanje naših teženj, kajti v političnih časopisih ni pravi prostor za sistematično in dosledno razpravljanje o podrobnih glasbeno-pedagoških vprašanjih.

Z «Novo Muziko» bo tudi to vprašanje rešeno in želeli je le, da bi se je vsak poklicanec krepko oprijel in ji vsestransko pomagal k razcvitanju.

Ko sem se lotil tega svojega članka, sem računal z glasbeno-vzgojnimi razmerami med nami z željo, da bi moje početje dalo pobudo za nadaljnje razpravljanje in zanimanje za snov, ki se tiče muzikalne vzgoje naše generacije sploh. Vsak učitelj, tako vijolinski kakor klavirski, vrši ali bi moral vsaj vršiti tudi precejšen del vzgojnega poklica, kar se premalo poudarja v malone vseh onih razpravah in knjigah, ki se tičejo pededinega instrumentalnega pouka. V tujerodni

(največ nemški) literaturi vijolinske tehnike srečavamo celo vrsto odličnih obravnav in knjig, ki se mnogo pečajo tudi z metodičnimi vprašanji vijolinskega pouka, ali kljub temu posvečajo ta dela največ pozornosti le višji stopnji, t. j. oni, kjer je učenec bolj prepuščen samemu sebi in samolastnemu študiju (kjer se izredna nadarjenost učenca postavlja kot premisa), manj pa oni stopnji, ki naj bi tvorila podlago kot jamstvo za nadaljnji razvoj preko srednje stopnje, in to je — prva, tako zvana razvojna faza srednje nadarjenega učenca.

Ne gre za iskanje novih načinov, načel in metod, temveč za spoznavanje specialnih metodičnih vprašanj in njih medsebojno primerjanje, v kolikor se ona nanašajo na stališče in ravnanje učiteljevo ter medsebojno razmerje med učencem in učiteljem, spoznavanje učenčevih individualnosti, tako glede značaja kakor tudi talenta ter pospeševanje učnih uspehov sploh.

Kar se tiče vijolinske tehnike, vemo, da so se izčrpale do dna skoraj vse tehnične možnosti, katerim je postavil N. Paganinijev genij svoj mejnik, tako v vijolinski kakor lokovi tehniki. Znano je pa tudi to, da se je raznim pedagogom-vijolinistom pred in zlasti po Paganiniju z marljivim mnogoletnim študijem posrečilo uspešno reševanje raznih tehničnih problemov, katerih tajnosti niso ostale več prikrite glasbenemu svetu. Dokaz temu je, da so rasli virtuozni kakor gobe po dežju.

Namen in cilj glasbene vzgoje pa ni virtuoznost, temveč navajanje k pravilnemu pojmovanju in razsojanju glasbene umetnosti in vrednosti nje celokupne vsebine ter na tej podlagi vzgoja učenca, da doseže umetniško stopnjo, ki odgovarja današnjim zahtevam produktivne kakor tudi reproductivne glasbene umetnosti. (Pri tem ni pozabiti na pomen razvijanja glasbeno-estetskega čuta.)

I Z D O M A Č I H G L A S B E N I H L I S T O V

«Cerkveni Glasbenik» zaključuje letos 50. leto. Urednik St. Premrl, Ljubljana. Dr. J. Mantuani končuje izčrpen životopis Janeza Pierluigija iz Palestrine. Dopisi «Cerkvenega Glasbenika» so poučen vir za spoznavanje cerkvenega petja po deželi. Koncertna poročila so točna. Glasbena priloga prinaša dva solidna zbora Stanka Premrla in en preprost zbor Davida Doktoriča.

«Pevce» je zaključil sedmo leto svojega obstoja. Urednik dr. A. Dolinar, Ljubljana. Pevska zveza se ponša z lepo uspelimi pevskimi tečaji. Koncertna poročila so za včlanjene zборе zelo poučna. Dopisi iz pevskih okrožij kažejo na živahno pevsko delo. Ekscerpti iz glasbenih listov so temeljiti. Oceno skladb naj uredništvo odda strokovnjaku, a ne profesorju-jezikoslovcu. V glasbeni prilogi je glasbeno tehtna pesem za glas in klavir Sivolasega, a vedno še mladega P. H. Sattnerja, efektna pesem dr. A. Dolinarja

Da je spretnost, zlasti pri reproductivnem umetniku, glavni predpogoj, je znano; brez tega nam tudi največje hotenje nič ne zaleže. Čim popolnejša je spretnost, tem večji razmah pridobi muzikalno hotenje in tem popolnejša postane reproductivna.

Z vso navdušenostjo so se raziskovali in se raziskujejo tehnični problemi, kar kaže stremljenje raziskovalcev po mehnični virtuoznosti, in reči treba, da so se pokazali kmalu uspehi raziskovanj.

In kdo je prišel prvi pri tem na svoj račun? To je bil oni tako zvani prirodni talent, ki je imel v svoji káli že vse potrebne predpogoje, da je v najkrajšem času dosegel to, kar bi drugi, manj talentirani ne dosegel v desetkratnem času.

Izreden muzikalen talent je pa brez dvoma redkejši pojav nego srednji talent, kateri tvori veliko večino. Če pomislim, da je ta druga vrsta talenta tudi ukaželjna in bi se mogla razviti po svojih močeh tudi do pomembne stopnje, ji gre tem večja pozornost in požrtvovalnost od strani učiteljev kot pa izrednemu talentu. Prirodni talent najde lažje svojo pot in tudi svoj cilj, če živi v njem stremljenje za napredkom. Strokovnjaku ne bo težko, spraviti ga tja, kamor je namenjen. Vse drugače pa je pri srednjem talentu; tu se pokaže delo učiteljevo v popolni luči. Tu je ono neizčrpljivo polje, ki ne sme napraviti iz učitelja nikdar mezdne delavca, temveč ga mora vedno nadalje navduševati za njegov ideal. Temu poglavju je bilo do danes posvečenih žal le malo misli, in bilanca vseh učnih uspehov kaže tudi verno in nezmotno na dejstvo, da se je ravno to poglavje vijolinske pedagogike preveč zanemarjalo, da, v posameznih primerih skoraj bagateliziralo.* Ta resnica je dala povod, da sem se lotil pričujočega spisa z željo, da bi bil od merodajnih krogov pravilno razumljen in da bi vzpodbudljivo vplival v prid in pospeševanje muzikalne vzgoje našega rodu.

(Dalje.)

istotako za glas in klavir ter gladko tekoči «Oče naš» G. I. Rotta. Tisk glasbene priloge tvrdke Weag (Waldheim-Eberle, akcijska družba) na Dunaju.

«Zbori», 3. letnik. Urednik Z. Prelovec, Ljubljana. Dr. A. Schwaba «Ipavci in jaz» je dragocen prispevek k slovenski glasbeni zgodovini. Srečna je misel zapisovanja zgodovine naših glasbenih društev. Ker služi list (kakor tudi «Pevce») izobrazbi naših pevskih zborov, bi si v njem želeli še več poučnih člankov o vzgoji pevcev, njihovih glasov, o sodobnih programih itd. — Glasbena priloga prinaša osem mešanih in moških zborov, preprostih in lahkkih. Priporočamo pevcem predvsem Mirkovo «Divjo rožico», Pregljevo «Da bi jaz znala» in zelo nežno «Pri zibelci» S. Šantla.

* Tukaj so izvzeti oni, ki so uspehe svojega truda in prizadevanja podprli s konkretnimi dokazi.

«Glasbeni Vjesnik» zaključuje deveto leto. Urednik dr. Pavao Markovac. Zagreb. Životopis in slika komponista Krsta Odaka. Poučen za vse pevce je članek «O načinu dihanja pri zborovskem petju». Krepke, brezobzirne, sodobne so urednikove ocene koncertov in oper.

«Sveta Cecilija» začinja letos z 22. letom. Urednik lista je Janko Barle, glasbene priloge Franjo Dugan, Zagreb. Najtemeljitejši glasbeni list Jugoslavije. Dr. Antun Goglia je dokončal obširno poročilo o zgodovini Hrvatskega glasbenega zavoda od leta 1827. do leta 1927. Dr. Josip Vajs poroča o novi izdaji staroslovenskega misala v latinici. Tudi drugi članki so zanimivi. «Glasbena literatura» temeljita. Glasbena priloga prinaša lažje zbere R. Taclika, Pokaza in Mlinar-Cigaleta.

«Jugoslavenski Muzičar» stopa v šesto leto. Urednik Fr. Šidak. Zagreb. Stanovsko glasilo jugoslovenskih muzičarjev prinaša poleg stanovskih zadev temeljita poročila o glasbenem življenju doma in v tujini. Zelo

zanimiva sta članka «O vrijednosti muzičkih vodiča» ter o novem instrumentu «Termenvox» ljeningrajskega inženjerja Teremina. «Jugoslavenski Muzičar» posvečuje veliko pažnjo glasbenemu življenju v Bolgariji.

«Muzika». S 1. januarjem t. l. je izšel prvi zvezek. Izdajatelji: dr. Miloje Milojević, Kosta P. Manojlović in Rih. Schwarz. Beograd. Programna beseda kaže odločno voljo izdajateljev, ustvariti list, ki bo ustrezal vsem potrebam modernega glasbenika. Izdajal bo tudi glasbeno prilogo. Lep je članek M. Milojevića o «etiki glasbene kulture», poučen o guslah in guslarjih Koste P. Manojlovića, ki ob koncu citira znamenitega črnogorskega guslarja T. Vučića, prvokrat menda v naših glasbenih listih seriozno obravnava mehanično muziko (gramofon u muzičkoj nastavi) R. Schwarz. Slede izčrpna poročila o domačem in tujem glasbenem življenju, kratke vesti, kritike glasbenih del, društva.

OSEBNE VESTI

Baranović Krešimir je iz beogradske opere odšel v London, kjer je prevzel mesto dirigenta pri trupi plesalke Ane Pavlove.

Balataka Anton je komponiral baletno skladbo «Iz jutrove dežele».

Bešević Alisa, absolventka Cecilijanske akademije v Rimu, je letos nameščena na «Muzički školi» v Beogradu za klavir.

Cammarota Ernest, vitez, je praznoval 5. novembra 1927. 40letnico svojega pevskega dela v Zagrebu.

Dobroven Isaj, znameniti bolgarski dirigent, je prevzel dirigentstvo na državni operi v Sofiji.

Dolinar Anton, dr., ima v Prosvetni zvezi redna predavanja o glasbi.

Ferjančič Fran, komponist večjega števila slovenskih zborov, je praznoval dne 1. decembra 1927. svojo šestdesetletnico.

Golia-Koblerjeva Dana je dne 9. januarja t. l. priredila samostojen klavirski koncert. (Vincent d'Indy, Marij Kogoj, Stanko Premrl, L. M. Škerjanc, Janko Ravnik, Al. Skrjabin, M. Balakirjev.)

Gotovac Jakov je dovršil scensko muziko k «Dubravki».

Hristić Stevan končuje nacionalni balet.

Junek Julij, nekdanji učitelj Glasbene Matice v Ljubljani (1897—1900), je umrl v Pragi dne 16. oktobra 1927.

Konjović Petar je končal partituro svoje druge opere «Zemski knez» in piše novo opero «Koštana».

Kopore Srečko se odpravlja na mojstrsko šolo praškega konservatorija.

Krstić Petar je imel premiero svoje muzikalne drame «Zulumčar» v Beogradu.

Kumar Srečko je prevzel zopet vodstvo pevskega zbora UJU v Ljubljani.

Logar Mihovil, absolvent praškega konservatorija, je z letošnjim letom nameščen na Muzički školi v Beo-

gradu za italijanski jezik in klavir. Dne 24. decembra 1927. je igral na univerzi v Beogradu večje število lastnih klavirskih kompozicij.

Milojević Miloje je s Kosto Manojlovićem in Rihardom Schwarzem začel letos izdajati v Beogradu glasbeni list «Muzika».

Mirk Vasilij, tržaški komponist, se naseli v kratkem stalno v Ljubljani.

Osterc Slavko, absolvent praškega konservatorija, je z letošnjim šolskim letom nameščen na državnem konservatoriju v Ljubljani za kompozicijo. Dovršil je ravnokar koncert za vijolino in komorni orkester.

Pavčić Josip izda v založništvu Glasbene Matice v Ljubljani klavirske skalne vaje za začetnike.

Rijavec Josip je svoj angažman v Berlinu podaljšal.

Schwab Anton, dr., praznuje v januarju t. l. svojo šestdesetletnico.

Strozzi Maja je bila od Masaryka odlikovana z redom Belega leva.

Stamatović Jelka, koncertna pevka, priredi v kratkem koncert v Ljubljani.

Sfiligojeva Ljubica je pela z lepim uspehom na koncertu v Beogradu.

Šafranek-Kavić Lujo je imel v Zagrebu premiero svoje opere «Medvedgradska kraljica».

Škerjanc L. M. dokončuje nov ciklus klavirskih skladb za dunajsko založništvo «Gutmann».

Tkalčić Juraj, znameniti hrvatski čelist, je imenovan letos za čelo na Muzički školi v Beogradu.

Vašić Nikola, znameniti srbski graditelj vijolin v Ameriki, se je pripeljal ravnokar v Evropo, da nakupi star orgelski les za svoje nove instrumente.

Vilhar Fr. S. je težko obolel.

Vodopivec Vinko bo dne 16. januarja t. l. praznoval petdesetletnico.

Vučić Tanasije, črnogorski narodni guslar, je pel v Berlinu za zlate gramofonske plošče.

KONCERTI — OPERA

Ljubljana.

Koncerti (december 1927.).

Novinarski koncert dne 1. decembra 1927. Operni orkester (V. Novak — Slovaška suita), operna pevka V. Majdičeva (L. M. Škerjanc, A. Lajovic), glasbeno dru-

štvo «Ljubljana» (Fr. Kimovec, A. Dolinar), Sancinov komorni trio (L. v. Beethoven), pevsko društvo «Ljubljanski Zvon» (E. Adamič, Jos. Pavčić).

Simfonični koncert muzike kr. garde iz Beograda dne 3. decembra 1927. (Kalnikov, Milojević, Dvořak, Gotovac, Čajkovskij).

Sportni koncert. Betetto (Haydn, Rahmaninov, Grečaninov), Thierry (V. Novak), Medvedova (francoske narodne pesmi).

Simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice dne 16. decembra 1927. (L. v. Beethoven, Debussy, Grieg).

Klavirski koncert Dane Golia-Koblerjeve dne 9. januarja t. l. (d'Indy, Kogoj, Premrl, Škerjanc, Ravnik, Škrjabin, Balakirev).

Pripravlja se:

Zborovski koncert Akademskega pevskega zbora dne 12. januarja.

Zborovski koncert pevskega zbora UJU dne 6. februarja.

Koncert španskega čelista Cassadó dne 9. februarja. **Zborovski koncert rumunskega pevskega zbora «Cantarea Romanea»** dne 20. februarja.

Simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice in pianista A. Trošta z Dunaja dne 5. marca.

Instrumentalno-vokalni koncert pevskega društva «Sloge» dne 12. marca.

Turneja pevskega zbora Glasbene Matice iz Ljubljane na Češkoslovaško.

Turneja pevskega zbora Glasbene Matice iz Maribora v Švico.

Nedoločeni so še dnevi za koncerte:

Noč, Požnelova, Vaša Prihoda, Ševčikov kvartet, Rosé-kvartet.

Opera (december 1927.).

Novitete: Petar Konjović: Miloševa ženitev (dirigent A. Balatka). — Mozart: Čarobna piščal (dirigent M. Polić).

Gostje: Josip Križaj (Hofmannove pripovedke). — Nikola Zec (Faust). — Staller-Stotterjeva (Faust). — Vilfan-Kunc (Trubadur). — Hermsdorf-Bilina (Cavalleria rusticana). — Z. Zikova (Ples v maskah).

Pripravlja se:

Žiga Hiršler: **Zmagovalka oceana** (dirigent Štriftof). — **Baletni večer** (Musorgskij: Slike iz razstave; Balatka: Orientalna pjesa; Pierné: Glasbene slike). — Flotow: **Marta** (dirigent Polić). — Křenek: **Joni igra**.

★

Maribor.

Koncerti (december 1927.)

Novinarski koncert 1. decembra l. l. (Vsa pevka društva, vojaški orkester, pianist Frisch, operni pevec Neralić.)

Zikov kvartet 5. decembra l. l. (Škerjanc, Beethoven, Suk.)

Neralić-Zacherlova 12. decembra l. l. (Operne arije.)

Pripravlja se:

Vokalni koncert pevskega zbora Glasbene Matice.

Opera (december 1927.)

Orlov, Takrat v starih časih.

Pripravlja se:

Ples v maskah, Poljub, Onjegin.

(Uredništvo prosi za naznanila in programe vseh pomembnejših koncertov in opernih repertoarjev iz vse države, zlasti pa iz Slovenije).

RAZNE GLASBENE ZANIMIVOSTI

Letos praznujemo desetletnico osvobojenja. Ob tej priliki bomo morali povedati, kaj je osvobojenje prineslo naši glasbi.

Lani smo se spominjali Beethovena, letos bomo slavili Schuberta.

Srbska književna zadruga je izdala knjigo «Slovenačka», kolo XXX., št. 202. V članku «Muzika» poroča Stanko Vurnik širokopotezno, a točno o slovenski glasbi.

Ročna knjiga za pianiste «Internationale moderne Klaviermusik» navaja tudi dva jugoslovanska komponista in njuna dela: Miloje Milojević op. 2, op. 16 in op. 23 ter J. Štolcer-Slavenski «Aus dem Balkan», dalje op. 2. in op. 4. Milojevićeve klavirske skladbe označuje kot «pianistično spretno, ubrane po srbskih narodnih napevih», Štolcerjevim pa «manjka temeljitejša izdelava, ki bi ta folkloristično brez dvoma zanimiva dela usposobila za koncertno dvorano».

Češkoslovaški glasbeni list «Tempo» je ob priliki festivala jugoslovenske glasbe v Pragi izdal svojo drugo številko pod imenom «Muzika v Jugoslaviji». Zvezek obsega poleg kratkih životopisov na obeh koncertih izvajanih komponistov in njihovih slik troje člankov o slovenski (A. Lajovic), hrvatski (dr. B. Širola) in srbski glasbi (dr. M. Milojević). V številki 3.—4. pa priobčuje izpod peresa B. V. zelo simpatično oceno vseh izvajanih del.

O jugoslovenskem festivalu v Pragi poroča obširneje tudi dr. B. Širola v decembrski številki «Jugoslavenskega Mužičara».

Bolgarski list «Muzikalen pregled» poroča, da je imel naš operni tenorist Georgi Gospodinov nedavno v Ljubljani koncert, ki je zainteresiral našo publiko in je imel «goljem uspeh». O tem koncertu mi ne vemo ničesar.

Češkoslovaški prosvetni minister je z državno nagrado odlikoval L. Janačka, J. B. Foersterja in O. Ostrčila.

V Moskvi že šesto leto obstoja «Persimfans» (Prvi simfonični ansambl), to je orkester, ki izvaja najtežja dela (celo «IX») brez dirigenta.

O operi Křeneka «Yonny spielt auf», ki jo pripravljata poleg sto drugih odrov tudi Zagreb in Ljubljana, piše kritik profesor Walter Petzet v «Signalih», da je «Spottgeburt von Dreck und beileibe nicht von Feuer».

Tudi direkcija dunajske državne opere je svojo senilnost potrdila s pretnjo, da odpusti pet članov filharmoničnega orkestra, ako bodo še nadalje sodelovali v «jazz»-orkestrih.

V Nemčiji pa se na konservatorijih ustanavljajo posebni «jazz»-razredi. Improvizacija, tipični znak jazz-muzike, naj se zopet goji.

V Beogradu se je osnoval klavirski kvartet: Mihajlović (vijolina), Zorko (vijola), Tkalčić (čelo), Ličar (klavir). — V mesecu marcu bo v Beogradu občni zbor jugoslovenske sekcije «Mednarodne družbe za sodobno glasbo». Ob tej priliki bo izšla svečana številka «Muzike» in vršila se bosta en komorni in en simfonični koncert z deli jugoslovenskih komponistov, članov sekcije.

V Pragi se snuje «Slovanski arhiv za glasbeno znanost», ki bo imel tudi jugoslovensko sekcijo.

Rusija se ponaša z mnogoštevilnim skladateljskim naraščanjem. Poleg imen: Mjaskovskij, Polovinski, Roslavac, Feinberg, Čerepnin itd., čitamo čimdalje bolj pogosto imena: Šebelin, Šostakovskij, Jevsejev, Dešovov, Ščerbáčev, Šoporin, Paščenko, Karnovič itd.

V glasbenem listu «Pult und Taktstock» čitamo zanimivo diskusijo o varstvu glasbenih del pred njih svojevoljnimi interpretacijam po raznih dirigentih. Marsikaterikrat svojevoljne izpremembe in interpretacije talentiranih dirigentov delu le koristijo, zato je njih generelna zakonita prepoved, kakor jo predlaga H. Pfitzner, umetnosti dostikrat škodljiva.

Prvikrat se v nemškem tisku (Blätter des Anbruch) govori temeljiteje o operah Musorgskega in R. Korsakova. List prinaša tudi sijajno oceno Janáčkove nove kompozicije za soli, zbor, orgle in orkester «Misa glagolskaja».

«Tempo», 3—4, objavlja zelo zanimiv članek Jiraka «Ali morejo biti skladatelji tudi kritiki?». — «Nova Muzika» prosi vse, ki žele o tem vprašanju razmišljati, da ji sporoče svoje misli pismeno, na kar jih bo objavila.

MUZIKALIJE IN KNJIGE

Za klavir:

L. M. Škerjanc: Štiri klavirske skladbe. Edition Gutmann, št. 1024, Wien-Leipzig, 1927. Koncertna muzika modernega stila.

Vasilij Mirk: Deset povesti za našo klavirsko mladino. Založba «Ljubljanskega Zvona», Ljubljana, 1927. Prijetna, nekoliko lahka muzika za šolo in dom.

Marko Tajčević: Sedam balkanskih igara. Izdaje Hrvatskog Glasbenog Zavoda, Zagreb. Folkloristične skladbe, spreten klavirski stavek.

O. Fortunat Pintarić-Sv. Stančić: Kompozicije za klavir. Izdaje Hrvatskog Glasbenog Zavoda, Zagreb. Klasikujoča, izvrstna muzika zlasti za šolo.

Mihovil Logar: Mala serenada. Edition populaire, št. 590. Frajt. Beograd. Zanimiva, srednje-moderna muzika.

Za glas in klavir:

Josip Pačič: Sveta noč (G. Ipavic). Založba «Jug», Ljubljana. Spretna skladba za božične praznike.

Univerzitetno Komorno-Muzičko Udruženje Collegium Musicum v Beogradu razpisuje konkurs za godalni kvartet (dve vijolini, vijola in čelo). Pravico konkuriranja imajo Srbi, Hrvati in Slovenci. Kompozicija še ne sme biti znana in mora trajati najmanj 20 minut. Partituro, pisano s tujo roko, šifro in naslov avtorja v zaprtem kuvertu je treba poslati sekretarijatu udruženja (Beograd, Univerza) do dne 1. avgusta 1928.

Columbia Phonograph Company razpisuje k stoletnici Schubertove smrti do 31. maja t. l. konkurs za simfonično skladbo v enem ali več stavkih. Instrumentalni obseg ne sme prekoračiti Schubertovega orkestra. Za Češkoslovaško, Jugoslavijo, Avstrijo, Madžarsko in Rumunijo sta določeni dve nagradi: 750 dolarjev in 250 dolarjev ter častno priznanje. Podrobnejše informacije razpošilja Gesellschaft der Musikfreunde na Dunaju.

Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima razpisuje konkurs za skladbo «Misa u čast sv. Jeronima» na staroslovenski liturgijski tekst. Nagradi 3000 in 2000 dinarjev. Skladbo je vposlati anonimno do 15. aprila t. l. Hrvatskemu književnemu društvu sv. Jeronima v Zagrebu. Pravico konkuriranja imajo le Hrvatje.

Za godala:

Božidar Širola: Gudalački kvartet, d-mol (medjurmurski). Izdaje Hrvatskog Glasbenog Zavoda, Zagreb. Duhovito delo nacionalnega značaja.

Knjige:

Vladimir R. Gjorgjević: Skopske gajdardžije i njihovi muzički instrumenti. Glasnik Skopskog Naučnog Društva. Knjiga 1. Sveska 2. Skoplje 1927. Zanimiva, originalna knjiga.

Boža Joksimović: Muzički bukvar. Muzička čitanka. Metodika pevanja. Izdavačka knjižara Zdravka Spasojevića, Beograd, 1927. Prav dobri učni pripomočki pri pouku petja na vseh šolah, zlasti na učiteljskih.

Podrobnejše ocene navedenih muzikalij in knjig priobčimo pozneje.

Iz redakcije

Slika na ovojnem listu, glavo «Male Nove Muzike» in sklepno vinjeto je naslikal grafik E. Justin.

Zaradi pičlega prostora v literarni prilogi so vsa poročila kratka in se omejujejo le na najvažnejše, po večini domače glasbene vesti zadnjega časa.

«Nova Muzika» vabi vse slovenske, hrvatske in srb-ske produktivne in reproduktivne glasbenike, kritike in glasbene znanstvenike v krog svojih sodelavcev. Prosi zlasti za članke, poročila o koncertih, ocene muzikalij, kompozicije itd.

Prva številka «Nove Muzike» bi morala iziti 1. januarja. Razne nepričakovane ovire so krive, da se je zakasnila. Vsak začetek je težak. Prihodnja številka «Nove Muzike» bo posvečena muziki za vijolino ali

druge instrumente in klavir, dalje izide številka z umetniško plesno glasbo, s cerkveno, moderno zborovsko glasbo, mladinska številka, številka s kompozicijami inozemskih avtorjev itd. «Mala Nova Muzika» pa bo objavljala skladbe, prikladne mladini, ter bo objavljala tudi dobra dela talentiranih komponistov začetnikov.

Vse prispevke pošiljajte na naslov: Uredništvo «Nove Muzike», Glasbena Matica v Ljubljani, kjer je tudi upravništvo.

Celoletna naročnina dvomesečnika «Nova Muzika» z literarno prilogo in prilogo «Mala Nova Muzika» znaša 100 Din. Naroča se pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

Kaj je „ELEKTROLA“?

„ELEKTROLA“ je najnovejši in najpopolnejši, na višku moderne tehnike stoječi

GRAMOFON svetovne znamke „His Master's Voice“.

Učinek proizvodjanja je naravnost čudovit!

Vabimo Vas, pridite in poslušajte, ne silimo nikogar k nakupu, veselilo nas bode, slišati Vašo oceno. V zalogi imamo tudi druge raznovrstne gramofone, kovčegaste aparate, vseh vrst in različnih cen. Vsak aparat je preizkušen in se odda z jamstvom dveh let. Velikanska izbira gramofonskih plošč znamk „His Master's Voice“, „Columbia“, „Odeon“, „Homokord“.

Vedno najnovejše in najboljše.

Specialna trgov na: **A. Rasberger, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 5.**

Posamezni deli k gramofonom. Delavnica za popravo vseh vrst gramofonov. Ceniki in sezname brezplačno.

TISKARNA MAKSO HROVATIN
LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA 12

Tiska knjige, brošure in časopise. Uradne in trgovske tiskovine, pisma, račune, kuverte itd.

Naročajte revijo zborovske glasbe „ZBORI“

ki jo ureja v založništvu Ljubljanskega Zvona

ZORKO PRELOVEC

Celoletna naročnina 40 Din.

Naroči se pri upravi.

Priporočamo vsem našim rodbinam

**KOLINSKO
CIKORIJO,**

ki je izvrstna in zdrava kavina primes!

USTANOVLJENA LETA 1889.

Mestna hranilnica ljubljanska

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Ljubljana

Prešernova ulica št. 3

Stanje vložnega denarja nad
300 milijonov dinarjev.

Stanje vložnega denarja nad
1200 milijonov kron.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Poštna hranilnica račun št. 10.533

Telefon št. 2016

Jesenski dan

(Na severnem mestnem stolpu)

(Li-tai-po, Hauser, P. Karlin)

L. M. Škerjanc (1922)

Glas *Vivo* *f*

Deh - te - ča zar-ja me - sto že zla-ti in po - ta

Klavir *f*

bo - ža, rož - no zrak ža - ri. Tam pre-ko

trm *meno f* *p*

re-ke, modre kot ne-bo, kot mav-ri-ca se prož-ni mo - sti pno.

trm *trm*

Meno mosso *p*

že po-ma-ran-če vdi-mu se su-še,

poco rit. *mp*

vje-sen-skih, bar - vah li - sti že ble - de.

Tempo I (*poco meno mosso*)

pp *trm*

p
Kdo da - nes bi na vr - hu stol - pa stal, in

poco rit. *a tempo* *rit.*
mis - lil nanj in zve - tri tu kram - ljal?

dolce pp poco rit. *a tempo* *rit.* *p a tempo* *ritenuto molto* *p*

Skozi gozd je šel...

(Dragotin Kette)

Matija Bravničar

Andante sostenuto

Glas

Sko-zi gozd je - šel, Sco-zi te-men gozd -

Piano

p grave con espressione

L'istesso movimento

vsr - cu ža - - lost in brid - kost. Vpra šal je dre -

poco affret. *calmo poco affret.* *pochissimo rall.* *mf*

vo ze - le - ne - čih vej: „I - maš - li dru -

poco cresc. *sub p* *mp*

gov po - vej!“ Re - klo je dre - vo: *ten.* „I -

*)Križaste note naj se pojó parlando. v njih približni višini.

Poco più mosso

mam, i - mam jih, kot je lis - - tov ze-

molto *cresc.* *f* *ff* *m.s.*

lé - - nih. Če se ve - se -

fff *dimin. e calmando* *mf* *tr* *poco leggiero*

lim, ve - se - li - jo se, z ma - no ža - lo -

Tempo I

tranquillo

sti - jo se!“ In de - jal je: „Glej,

f *poco a poco meno e diminuendo* *pp*

jaz pa sam s se - boj... Bo-di ti pri-ja - telj moj!"

mf poco a poco più mosso e agitato

Za - šu me - lo je in se zni - ža-lo in se mu pri-

f *cresc.* *f*

6

bli - ža - lo... Vze-lo k se-bi

ff *cresc.* *fff* *p calmo* *molto tranquillo*

42 43

ga, in nič več ni sam... Zdaj vi - si na ve-ji tam.

sempre p *senza rall.* *pp*

rit. melo

*) Po akordu na lahko pritisni tipke nato iz pusti pedal!

Letski motiv

(Murn-Aleksandrov)

Marij Kogoj (1916)

Zmerno (*lahko, otožno*)

Glas

Ne po - to - žil bi,

pa mo - ram,

mo - gel ne bi, da je la - žje

hej, za vse je pre-skr - blje

Klavir

p

f

p

mf

p

mf

no, za -

f

cresc.

me naj - - bolj vra - - žje!

dim.

p

cresc.

riten.

tempo più mosso

accel.

a tempo

Pri - di, sol - nce, da se me - rim sta - - - bo!

f

accel.

a tempo

Red. *

p

Soln - čna luč zbe - ža - la,

p 3

poco accel.

ff *širje*

šta - bo, noč, naj se po - me -

ff *širje* 3 8

p *mf*

rim! Pa ni, pa ni noč ob -

p 3 7

ped. * *ped.* *

sta - la.

f *p* *mf*

ped. * *ped.* *

N.M.1

Solnce v zavesah

(Mirko Pretnar)

Slavko Osterc, 1925

Grave

Glas

Piano

mf

O - vem: še preden se dan sklo-ni v ve-čer in ve-čer za-vi - je

accel. *p* *a tempo* *mf*

v noč, bo - mo ho - di - li ka - kor ne - koč

accel. *a tempo*

p

tu - ji in mra-čni in mr - ki

fodločno *mf* *p*

vsi, mi brat - je in se - - stre v Go - spo-du.

poco a

pp *pp* *mf* *poco a*

poco rit. *Adagio* *mf* *p*

A - li ta dan se ne sklo - ni v ve -

p rall. *decresc. e morendo* *pp* *ppp*

čer in ve - čer se ne za - vi - je v noč.

rall. *decresc. e morendo*

Štiri klavirske skladbe

1. Romanca o dišavi smrekove smole

Mihovil Logar

Adagio

Klavir

The musical score is written for piano (Klavir) in 2/4 time. It begins with a tempo marking of Adagio. The first system shows the right hand starting with a melody in the treble clef, marked *p* (piano). The left hand provides harmonic support. The second system continues the melody, marked *mp* (mezzo-piano), and includes a trill. The third system features a dynamic shift to *mf* (mezzo-forte) and then *sf e forte* (sforzando e forte), with a five-fingered scale in the right hand. The fourth system includes a *dim. marc.* (diminuendo, marcato) instruction and a *p* (piano) dynamic. The fifth system concludes with a *sfumato* instruction and a *p* dynamic, followed by a *piu f* (pianissimo) section and a final *f espressivo* (forte espressivo) section.

8
pp
sf
mf
f
f espressivo

cresc.
sfz
sfz
sfz
f

dim. sempre
mf con nuova espressione

8
mf (sempre più mosso)
(m. d.)
mf
ff
più ff

sempre ff
(accelerando)
tutta forza
(a tempo)

Tempo primo
sf
ff assai rit.
molto dim.
mf
p

MALA NOVA MVZIKA

PRILOGA K ŠT. 1. NOVE MVZIKE

Otroško kolo

Stanko Premrl

Glas *Živahno* *p*

Vme - se - či - ni mi o - tro - ci z go - zda si - ni

Klavir *mf* *f* *p* *f*

f *Konec*

ro - ko vro - ci tu po le - su v urnem plesu se vr - ti - mo, tu po le - su v urnem plesu se vr - ti - mo.

p *mf*

Me - sec vsem se po - sme - hu - je ved - no vi - šje

mf staccato *f* *p* *f* *mf*

f *od začetka do konca*

se vzdi - gu - je, gle - da - joč naš ur - ni ples, ki vr - ti se skozi les.

f *ff* *od začetka do konca*

Ura

Utva

Jos. Pavčič

Glas *Šaljivo* (♩ = 112) *mf*

Dolgi Lu-ka, kratki Mi-ha, čudna dva mo-ži - ca! Noč in dan po e-ni no-gi

Klavir *p*

brez ped. *bolj zadržano rit.* *f hitreje*

v krogu se vr - ti - ta. Kratki Mi-ha tež-ko di-ha, revež za-o - sta - ja; dol-gi Lu-ka hi-tro smuka,

mf *bolj zadržano rit.* *f hitreje*

vedno ga pre-ha-ja Sta-ra te-ta go-dr-njavka pa o-ba pri - ga - nja, ti-ka, ta-ka, nič ne ča-ka,

osorno s povdarkom in počasneje *f* *p a tempo* *mf* *p a tempo*

poco rall. *poco rall.* *ffa tempo* *pp* *ff*

ne pri-vo-šči spa nja.

con Ped. *pp* *ff*

Dolgi Luka, kratki Miha.

vedno počasneje *pp* *p* *rit.* *pp* *pp* *f a tempo*

brez ped. *con Ped.*

2 3 4 3 1 5 4 3 2 1

Dve miniaturi

I

Mala koračnica

Slavko Osterc (1927)

Izrazito v ritmu

Klavir

f kratko

p

f

f

mf

mf

f

mf

f

allarg.

f a tempo

p

f

f

mf

mf

f

ff

ff

Kánon

Emil Adamič

1. vijolina

2. vijolina

M. MUŠIČ

KRALJEVI DVORNI GOSLAR
IN TRGOVEC Z GLASBILI
LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA 6.

==== *Specialitete:* ====

Mojstrske violine in koncertne strune.

*Aluminijaste, bronaste in srebrne strune,
ki trajajo leta. Te strune so kvintnočiste
in imajo zelo močan in fin zvok.*

*Vse v glasbeno stroko spadajoče predmete
po znižanih cenah.*

*Popravila izvršujem najfineje na novih
kakor tudi na starih mojstrskih instru-
mentih.*

*Instrumente, ki nimajo dovoljnega tona,
sprejemam v korekturo.*

M. MODIC

trgovina z glasbenimi potrebščinami
Ljubljana, Kopitarjeva ulica 1

priporoča:

Strune za vsa glasbila, od najcenejših do najfinejših.

Specialitete:

Dr. Thomastikove strune (zastopstvo za Jugo-
slavijo) po originalnih dunajskih cenah. Pirastro-
Elite, Ross-Elite (črevnate in jeklene) za godala,
Ross-Elite za kitaro. **Norisnova** (zastopstvo za
Jugoslavijo) za tamburice.

Glasbila: Violine od najcenejših do najfinejših
(specialiteta šolske garniture), kitare, mandoline,
citre, tamburice, ustne harmonike i. dr.

Etuiji (od 75 Din dalje).

Hoyerjevi loki (od 25 Din dalje).

Frajtova ljudska edicija (zastopstvo za Slovenijo).

Tamburaške partiture v najbogatejši izber.

Notni papir in notni zvezki.

Ako ne verujete, da so moje cene **res kon-**
kurenčne, blago pa **prvovrstno**, pričajate se!
Ne pozabite si ogledati moje izložbe na prihodnjem
Ljubljanskem velesejmu!

R. WARBINEK

I. ljubljanska tovarna klavirjev
SIMON GREGORČIČEVA ULICA 5.

Bogata zaloga klavirjev
po različnih cenah.

Ako potrebujete, prosimo, pričajate se!
Instrumente se tudi izposojuje.

Prodaja in velika
popravila tudi na
obroke

brez vsakega do-
plačila in plačanja
obresti!

Lastni oddelek za popravila, ki se strokov-
njaško izvršujejo.

Popravila in uglaševanje, tudi harmonijev,
se točno in ceno zaračunavajo.

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD

DELNIŠKA
TISKARNA

D. D.

V LJUBLJANI

MIKLOŠIČEVA CESTA 16

BRZOJAVI: DELTISK
TELEFON ŠT. 2152

SODELUJEJO PRVOVRSTNI STRO-
KOVNJAKI IN UMETNIKI

IZVRŠUJE: VSAKOVRSNE TISKOVINE,
ČASOPISE, KNJIGE, REVIJE, BARVOTISKE,
SLIKE, VREDNOSTNE PAPIRJE ITD. ITD.

TISK IZ VZDOLBLINE
V BAKRU

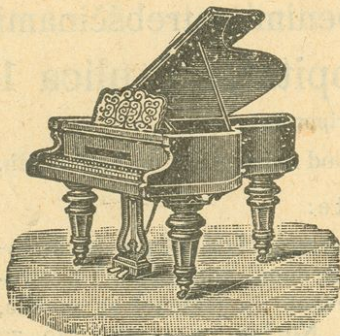
POSEBNI ODDELEK ZA IZVRŠEVANJE ORI-
GINALNIH RISB IN SLIK ZA REKLAMO,
VREDNOSTNE PAPIRJE, ILUSTRACIJE,
UMETNIŠKO OPREMO TISKOVIN ITD. ITD.

**Na obroke
in posodo!**

ALFONZ BREZNIK

**Na obroke
in posodo!**

bivši učitelj Glasbene Matice in zapriseženi izvedenec deželnega sodišča

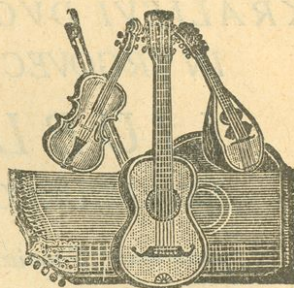

Ljubljana, Mestni trg 3, v lastni hiši, poleg magistrata.

Največja zaloga in izposojevalnica prvorazrednih klavirjev, pianinov in harmonijev: Steinway, Förster, Bösendorfer, Hölzl, Laubinger & Gloss, Hofmann, Stingl original, Czapka itd.

Prodaja tudi na obroke. Popravila in uglaševanja strokovnjaško.

Tudi igrani klavirji in pianini stalno v zalogi. Najbogatejša zaloga in izbira najfinejših mojstrskih violin, čel, kontrabasov, tamburic, kitar, harmonik ter sploh vseh instrumentov za godbo, njih potrebsčin in strun „Weichhold“ Elite itd. — Kromatične in akordne piščalke ter taktirke. Za pevovodje in pevce popust.

Oglejte si to najstarejše in najsposobnejše podjetje v Jugoslaviji!

MATIČNA KNJIGARNA

IMA NAJVEČJO IZBIRO NOT ZA KLAVIR, VIOLINO, PETJE ITD. VEDNO V ZALOGI. ☞ KLASIČNE IN MODERNE SKLADBE. ☞ KLAVIRSKI IZVLEČKI IZ OPER, PARTITURE. ☞ VSA NAROČILA SE IZVRŠUJEJO NAJHITREJE. ☞ ZA NAROČBO ZADOŠČA DOPISNICA Z NASLOVOM. ☞ PREDPRODAJA KONCERTNIH VSTOPNIC.

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 9.

J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg 10-12.

Tiskarna, litografski umetniški zavod, knjigoveznica, kartonaža, knjigotisk,
Ustanovljena 1828. kamenotisk, offsettisk. Ustanovljena 1828.

Izvršuje vsa tiskarska, litografska in kartonažna dela, muzikalije itd.
v priznani prvovrstni kвалiteti po konkurenčnih cenah.

